Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

4. září 2025 *

„Řízení o předběžné otázce – Sociální politika – Rámcová dohoda o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřená mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS – Ustanovení 4 – Učitelé, kteří získali odbornou praxi v některých vzdělávacích zařízeních, jejichž provoz a organizace nespadají do působnosti státu – Přijetí do zaměstnání na dobu neurčitou ve státních vzdělávacích zařízeních – Určení počtu odpracovaných let pro účely stanovení odměny – Vnitrostátní právní úprava, která nezohledňuje doby služby odpracované v některých vzdělávacích zařízeních, jejichž provoz a organizace nespadají do působnosti státu – Rozdílné zacházení na základě jiného kritéria, než je pracovní poměr na dobu určitou nebo neurčitou – Články 20 a 21 Listiny základních práv Evropské unie – Použitelnost – Absence uplatňování práva Unie“

Ve věci C-543/23 [Gnattai] [i],

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Tribunale di Padova (Soud prvního stupně v Padově, Itálie) ze dne 14. srpna 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 28. srpna 2023, v řízení

AR

proti

Ministero dell’Istruzione e del Merito,

za účasti:

Anief – Associazione Professionale e Sindacale,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení: I. Jarukaitis, předseda senátu, N. Jääskinen, A. Arabadžev (zpravodaj), M. Condinanzi a R. Frendo, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

za soudní kancelář: G. Chiapponi, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 12. března 2025,

* Jednací jazyk: italština.

[i] Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádné ze zúčastněných stran.

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za AR: G. Rinaldi a N. Zampieri, avvocati,

– za Anief – Associazione Professionale e Sindacale: A. Dal Ferro, F. Ganci a W. Miceli, avvocati,

– za italskou vládu: S. Fiorentino a G. Palmieri, jako zmocněnci, ve spolupráci s: A. Berti Suman a L. Fiandaca, avvocati dello Stato,

– za Evropskou komisi: S. Delaude a D. Recchia, jako zmocněnkyně,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 5. června 2025,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 157 SFEU, článků 20 a 21 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), ustanovení 4 bodu 1 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou, uzavřené dne 18. března 1999 (dále jen „rámcová dohoda“), která je obsažena v příloze směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS (Úř. věst. 1999, L 175, s. 43; Zvl. vyd. 05/03, s. 368), směrnice Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ (Úř. věst. 2000, L 180, s. 22; Zvl. vyd. 20/01, s. 23), směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání (Úř. věst. 2000, L 303, s. 16; Zvl. vyd. 05/04, s. 79), článku 14 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“), jakož i Evropské sociální charty podepsané v Turíně dne 18. října 1961, v revidovaném znění (dále jen „Evropská sociální charta“).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi AR a Ministero dell’Istruzione e del Merito (ministerstvo školství a zásluh, Itálie) (dále jen „ministerstvo školství“) ve věci určení počtu odpracovaných let.

Právní rámec

Unijní právo

3 Podle ustanovení 1 rámcové dohody je jejím účelem jednak zlepšit kvalitu práce na dobu určitou zajištěním uplatňování zásady zákazu diskriminace a jednak vytvořit rámec, který zabrání zneužívání vyplývajícímu z použití po sobě jdoucích pracovních smluv nebo poměrů uzavřených na dobu určitou.

4 Ustanovení 2 této rámcové dohody, nadepsané „Oblast působnosti“, stanoví v bodě 1:

„Tato dohoda se vztahuje na zaměstnance s pracovním poměrem na dobu určitou, kteří mají pracovní smlouvu nebo jsou v pracovním poměru vymezeném platnými právními předpisy, kolektivními smlouvami nebo zvyklostmi v každém členském státě.“

5 Ustanovení 3 uvedené rámcové dohody, nadepsané „Definice“, zní takto:

„Pro účely této dohody se rozumí:

1. ‚zaměstnancem v pracovním poměru na dobu určitou‘ osoba s pracovní smlouvou nebo poměrem uzavřeným přímo mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, pokud skončení pracovní smlouvy nebo poměru je určeno objektivními podmínkami, jakými jsou dosažení určitého dne, dokončení určitého úkolu nebo vznik určité události;

2. ‚srovnatelným zaměstnancem v pracovním poměru na dobu neurčitou‘ zaměstnanec s pracovní smlouvou nebo poměrem na dobu neurčitou ve stejném zařízení, který vykonává stejnou nebo podobnou práci/povolání, s přihlédnutím ke způsobilosti/schopnostem. Pokud v závodě není žádný srovnatelný zaměstnanec v pracovním poměru na dobu neurčitou, je srovnání provedeno s odkazem na příslušnou kolektivní smlouvu nebo, pokud není žádná kolektivní smlouva příslušná, v souladu s právními předpisy státu, kolektivními smlouvami nebo zvyklostmi.“

6 Ustanovení 4 téže rámcové dohody, nadepsané „Zásada zákazu diskriminace“, stanoví:

„1. Pokud jde o pracovní podmínky, nesmí být se zaměstnanci v pracovním poměru na dobu určitou zacházeno méně příznivě než se srovnatelnými zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou pouze z toho důvodu, že mají pracovní smlouvu nebo pracovní poměr na dobu určitou, pokud odlišné zacházení nelze ospravedlnit objektivními důvody.

[…]

4. Pro zaměstnance v pracovním poměru na dobu určitou platí stejná kritéria počtu odpracovaných let týkající se určitých pracovních podmínek jako pro zaměstnance v pracovním poměru na dobu neurčitou, ledaže je možné rozdílná kritéria počtu odpracovaných let ospravedlnit objektivními důvody.“

Italské právo

7 Článek 485 decreto legislativo č. 297 – Approvazione del testo unico delle disposizioni legislative vigenti in materia di istruzione, relative alle scuole di ogni ordine e grado (legislativní nařízení č. 297 o schválení jednotného znění legislativních ustanovení použitelných v oblasti školství a vztahujících se na všechny typy a stupně škol) ze dne 16. dubna 1994 (běžný dodatek ke GURI č. 115 ze dne 19. května 1994, dále jen „legislativní nařízení č. 297/1994“), stanoví:

„1. Služba vykonaná učiteli státních a státem uznaných středních a uměleckých škol, včetně škol v zahraničí, v postavení učitelů mimo služební poměr se pro právní a finanční účely uznávají jako služba vykonaná ve služebním poměru […]

2. Za stejným účelem a ve stejném rozsahu jako v odstavci 1 se pracovníkům uvedeným v témže odstavci uznává služba vykonaná ve státních internátních školách pro dívky a služba vykonaná v postavení učitele ve služebním poměru či mimo něj ve státních nebo schválených základních školách, včetně výše uvedených internátních škol a škol v zahraničí, jakož i v lidových, dotovaných nebo pomocných školách.

3. Pedagogickým pracovníkům na základních školách se ke stejným účelům a v mezích stanovených v odstavci 1 uznává služba učitele mimo služební poměr vykonaná na státních základních školách, státních základních internátních školách pro dívky nebo schválených základních školách, státních nebo státem uznaných středních a uměleckých školách, lidových, dotovaných nebo pomocných školách […]“

8 Článek 1 legge n. 62 – Norme per la parità scolastica e disposizioni sul diritto allo studio e all’istruzione (zákon č. 62 ze dne 10. března 2000 o pravidlech pro rovnost ve vzdělávání a ustanovení o právu na studium a vzdělávání) (GURI č. 67 ze dne 21. března 2000, dále jen „zákon č. 62/2000“) stanoví:

„1. Aniž je dotčeno ustanovení čl. 33 odst. 2 Ústavy, je národní vzdělávací systém tvořen státními, jakož i paritními soukromými a obecními školami. Přednostním cílem státu je rozšiřovat nabídku vzdělávání a zevšeobecnit odpovídající poptávku po celoživotním vzdělávání od dětství.

2. Pro účely platných právních předpisů, zejména pokud jde o oprávnění udělovat právoplatné kvalifikace, se ‚paritními školami‘ rozumí nestátní vzdělávací zařízení, včetně obecních, která počínaje předškolními zařízeními splňují obecné právní předpisy upravující oblast vzdělávání, jsou v souladu s poptávkou rodin po vzdělávání a vyhovují požadavkům na kvalitu a efektivitu stanoveným v odstavcích 4, 5 a 6.

3. Paritním soukromým školám je zaručena neomezená svoboda, pokud jde o jejich kulturní a pedagogicko-didaktické zaměření. S přihlédnutím ke vzdělávací koncepci školy se výuka řídí liberálními zásadami zakotvenými v Ústavě. Paritní školy poskytují veřejnou službu, přijmou proto všechny osoby, které se ztotožní s jejich vzdělávací koncepcí a požádají o zápis, i žáky a studenty s postižením. Vzdělávací koncepce může určovat kulturní či náboženské zaměření. Mimoškolní aktivity, které předpokládají příslušnost k určité ideologii nebo určitému náboženskému vyznání či ji vyžadují, však nejsou pro žáky povinné.

4. Jako paritní budou uznány ty nestátní školy, které o to požádají, výslovně se zaváží k naplňování ustanovení odstavců 2 a 3 a splňují následující požadavky:

a) mají koncepci vzdělávání, která je v souladu s ústavními principy, a jejich nabídka vzdělávání je v souladu s platnými předpisy a ustanoveními; předloží osvědčení, ve kterém je uvedeno jméno osoby zodpovědné za řízení školy, a zveřejní své bilance;

b) mají prostory, zařízení a učební prostředky, které jsou vhodné pro příslušný typ školy a jsou v souladu s platnými předpisy;

c) zřídí školní kolegiální orgány a pracují na základě demokratické účasti;

d) škola přijme všechny žáky, jejichž rodiče o to požádají, pokud mají platné kvalifikační osvědčení pro přijetí do třídy, kterou chtějí navštěvovat;

e) uplatňují všechny platné právní předpisy týkající se integrace postižených nebo znevýhodněných žáků;

f) organizují kompletní studijní programy; jako paritní nelze uznat jednotlivé třídy, s výjimkou zavádění nových kompletních studijních programů, které však musí začínat první třídou;

g) pedagogičtí pracovníci mají osvědčení o kvalifikaci;

h) administrativní personál a učitelé pracují v rámci individuálních pracovních smluv, které jsou v souladu s vnitrostátními oborovými kolektivními smlouvami.“

9 Článek 2 odst. 2 decreto-legge n. 255 – Disposizioni urgenti per assicurare l’ordinato avvio dell’anno scolastico 2001/2002 (nařízení vlády s mocí zákona č. 255 ze dne 3. července 2001, kterým se stanoví naléhavá opatření pro zajištění řádného průběhu začátku školního roku 2001/2002) (GURI č. 153 ze dne 4. července 2001, dále jen „nařízení vlády s mocí zákona č. 255/2001“) stanoví, že namísto pořádání veřejných výběrových řízení za účelem přijetí pedagogických pracovníků na dobu neurčitou může ministerstvo školství využít stálé seznamy, které jsou nyní uzavřeny pro nové uchazeče, v jejichž rámci „jsou [p]edagogické služby poskytované od 1. září 2000 v paritních školách […] zohledňovány ve stejném rozsahu jako služba poskytovaná ve státních školách“.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

10 AR, učitel s kvalifikací pro výuku italského jazyka, dějepisu a zeměpisu, pracoval v „paritní“ škole ve smyslu čl. 1 odst. 2 zákona č. 62/2000 v období od roku 2002 do roku 2007 na základě pěti smluv na dobu určitou.

11 Dne 1. září 2008 byl AR přijat ministerstvem školství do pracovního poměru na dobu neurčitou na místo učitele ve státní škole. V rámci obnovení služebního postupu tohoto učitele při přijetí do zaměstnání ho zařadilo ministerstvo do platové třídy odpovídající „nulovému počtu odpracovaných let“. Uvedené ministerstvo totiž v podstatě konstatovalo, že článek 485 legislativního nařízení č. 297/1994 neumožňuje pro účely výpočtu počtu odpracovaných let žalobce v původním řízení zohlednit roky odpracované v paritní škole.

12 AR podal u Tribunale di Padova (Soud prvního stupně v Padově, Itálie), který je předkládajícím soudem, žalobu, jíž se domáhal, aby ministerstvo školství zohlednilo počet odpracovaných let, kterých dosáhl na základě svého zaměstnání v paritní škole, přičemž tvrdil, že článek 485 legislativního nařízení č. 297/1994 představuje porušení ustanovení 4 rámcové dohody, jakož i článků 20 a 21 Listiny.

13 Dne 25. února 2022 neziskové odborové sdružení Anief – Associazione Professionale e Sindacale vstoupilo do řízení před tímto soudem jako vedlejší účastník.

14 Předkládající soud upřesňuje, že na základě legislativního nařízení č. 297/1994 uznalo ministerstvo školství tři typy soukromých škol za rovnocenné státním školám, a to schválené školy, zákonem uznané školy a úředně uznané školy. Toto legislativní nařízení mimoto stanovilo, že odborná praxe, kterou učitelé získali v rámci výkonu své funkce zejména v úředně uznaných školách a schválených školách, se zohlední pro účely obnovení služebního postupu těchto učitelů při jejich přijetí do pracovního poměru na dobu neurčitou tímto ministerstvem.

15 Zákon č. 62/2000 nahradil tyto tři kategorie soukromých škol jedinou kategorií škol, nazvanou „paritní školy“. Podle čl. 2 odst. 2 nařízení s mocí zákona č. 255/2001 se odborná praxe získaná učiteli v rámci zaměstnání ve škole, která byla po 1. září 2000 uznána za paritní školu, považuje pro účely přijímání těchto učitelů do zaměstnání na dobu neurčitou týmž ministerstvem za rovnocennou praxi získanou v rámci zaměstnání vykonávaného ve státních školách. Z judikatury Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud, Itálie) však vyplývá, že tato počáteční praxe nemůže být zohledněna v rámci obnovení služebního postupu uvedených učitelů při jejich přijetí na dobu neurčitou ministerstvem školství pro účely určení platové třídy, do které je třeba je zařadit, a to zejména z důvodu neexistence právního ustanovení, které by takové zohlednění umožňovalo.

16 Předkládající soud má pochybnosti o tom, zda je s ustanovením 4 rámcové dohody slučitelné nezohlednění odborné praxe získané v paritních školách pro účely stanovení odměny těchto učitelů.

17 Toto nezohlednění by totiž vedlo k tomu, že by s učiteli, kteří pracovali na základě pracovního poměru na dobu určitou v paritních školách, bylo zacházeno méně příznivě než s učiteli, kteří odpracovali stejnou pracovní dobu na základě smluv na dobu neurčitou ve státních školách, jejichž pedagogická praxe se zohledňuje pro účely stanovení jejich odměny, a to z toho důvodu, že prvně uvedení učitelé neuspěli ve výběrovém řízení na zaměstnání ve veřejné službě.

18 Situace těchto dvou kategorií učitelů jsou přitom srovnatelné, jelikož neexistuje žádný rozdíl mezi pracovní činností, odbornou přípravou, úkoly a povinnostmi učitele v pracovním poměru na dobu neurčitou, který vykonává pracovní činnost ve státní škole, a učitele v pracovním poměru na dobu určitou, který vykonává pracovní činnost v paritní škole, a Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud) uznal, že tyto dvě kategorie škol jsou „ve všech ohledech“ stejné.

19 Předkládající soud má kromě toho za to, že nezohlednění praxe získané v paritních školách pro účely stanovení odměny není odůvodněno okolností, že tyto školy jsou soukromými zařízeními. Dovednosti vyplývající ze zkušeností jsou totiž nezávislé na soukromém či veřejném postavení zaměstnavatele. Kromě toho vnitrostátní zákonodárce umožnil, aby se pro účely výpočtu počtu odpracovaných let zohlednily doby výuky získané jak u soukromých, tak u veřejných zaměstnavatelů, včetně dob odpracovaných učiteli v pracovním poměru na dobu určitou ve státních školách.

20 Toto nezohlednění není odůvodněno ani rozdíly mezi způsoby přijímání učitelů do paritních škol a způsoby zaměstnávání učitelů ve státních školách. Existence veřejného výběrového řízení, jež umožňuje přístup k vyučování ve státních školách na dobu neurčitou, je totiž irelevantní, jelikož článek 485 legislativního nařízení č. 297/1994 stanoví, že pro účely výpočtu odpracovaných let při přijímání do zaměstnání na dobu neurčitou ministerstvem školství se zohlední doby služby získané jak ve školách, ve kterých jsou učitelé přijímáni na základě výběrového řízení, tak ve školách, kde tomu tak není.

21 Předkládající soud má za to, že nezohlednění pedagogické práce vykonávané v paritních školách pro účely stanovení odměny je rovněž v rozporu se zásadou rovného zacházení zakotvenou v článcích 20 a 21 Listiny. V tomto ohledu uvádí, že vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení zavádí neodůvodněné rozdílné zacházení mezi učiteli paritních škol a učiteli zejména bývalých úředně uznaných a schválených škol, které byly v roce 2000 přeměněny na

„paritní školy“. Praxe získaná v paritní škole je totiž kvalitnější a hodnotnější než praxe získaná v jiných soukromých školách. Podle článku 485 legislativního nařízení č. 297/1994 přitom lze pro účely uznání určitého počtu odpracovaných let zohlednit pouze posledně uvedenou praxi.

22 Kromě toho je tento článek 485 v rozporu s obecnou zásadou rovného zacházení, jelikož zavádí rozdílné zacházení mezi učiteli paritních škol a učiteli státních škol na dobu určitou.

23 Podle předkládajícího soudu je Listina použitelná na projednávanou věc, jelikož zaprvé je jejím cílem určit, zda nezohlednění práce na dobu určitou vykonávané v paritních školách, jak je stanoveno v článku 485 legislativního nařízení č. 297/1994, je v souladu s cílem sledovaným rámcovou dohodou, kterým je zlepšit kvalitu práce na dobu určitou zajištěním uplatňování zásady zákazu diskriminace, a zadruhé žalobce v původním řízení je „zaměstnancem v pracovním poměru na dobu určitou“ ve smyslu ustanovení 3 bodu 1 této rámcové dohody. Kromě toho akt vnitrostátního práva je aktem „uplatňování práva Unie“ ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny, jelikož se týká oblasti spadající do pravomoci Unie. Projednávaná věc, která se týká podmínek, za nichž se doby výuky získané učiteli v pracovním poměru na dobu určitou zohledňují pro účely stanovení jejich odměny při jejich přijetí ministerstvem školství jako učitelů v pracovním poměru na dobu neurčitou, nepochybně spadá pod „uplatňování práva Unie“ ve smyslu tohoto čl. 51 odst. 1, jelikož se týká výkladu ustanovení 4 rámcové dohody. V tomto ohledu je třeba zkoumat slučitelnost článku 485 legislativního nařízení č. 297/1994 se zásadami rovného zacházení a zákazu diskriminace v oblasti pracovních podmínek, jak jsou zakotveny rovněž v článku 157 SFEU, článku 14 EÚLP, Evropské sociální chartě, jakož i směrnici 2000/43 a směrnici 2000/78.

24 Za těchto podmínek se Tribunale di Padova (Soud prvního stupně v Padově) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být ustanovení 4 bodu 1 [rámcové dohody] a obecná zásada zákazu diskriminace v oblasti pracovních podmínek stanovená v [unijním] právu, ve světle článku 21 [Listiny], vykládány v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava obsažená v článku 485 legislativního nařízení č. 297/94, která ve smyslu, jenž jí přisoudil Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud) (viz rozsudky pracovněprávního senátu č. 32386/2019, č. 33134/2019 a č. 33137/2019), stanoví, že zaměstnanci paritních škol v pracovním poměru na dobu určitou podle zákona č. 62/2000 jsou v rámci obnovy služebního postupu posuzováni méně příznivě než stálí zaměstnanci ministerstva [školství], a to pouze z toho důvodu, že neuspěli ve veřejném výběrovém řízení nebo vyučovali na zákonem uznané paritní škole, přestože učitelé paritních škol v pracovním poměru na dobu určitou jsou, pokud jde o druh práce a podmínky odborné přípravy a zaměstnání, ve srovnatelném postavení jako stálí učitelé státních škol, vykonávají stejné úkoly a mají stejné oborové, pedagogické, metodicko-didaktické, organizačně-vztahové a výzkumné dovednosti, kterých dosáhli získáním pedagogické praxe, která je samotnou vnitrostátní úpravou uznána za totožnou pro účely přijetí do zaměstnání na dobu neurčitou prostřednictvím stálých seznamů, které jsou nyní uzavřeny pro nové uchazeče (viz čl. 2 odst. 2 nařízení vlády s mocí zákona č. 255/2001)?

2) V rámci uplatňování směrnice 1999/70, musí být obecné zásady unijního práva, tedy zásady rovnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace v oblasti zaměstnání, které jsou rovněž zakotveny v článcích 20 a 21 [Listiny], článku 14 [EÚLP] (relevantního ve smyslu článku 52 Listiny), [Evropské sociální chartě], v článku 157 SFEU a ve [směrnicích 2000/43 a 2000/78], vykládány v tom smyslu, že brání takovému pravidlu, jako je pravidlo obsažené v článku 485

legislativního nařízení č. 297/94, které vyžaduje, aby při obnově služebního postupu byla pro účely odměňování zohledněna pouze pedagogická služba vykonávaná v rámci samotného ministerstva [školství] nebo ve schválených školách, úředně uznaných středních školách, dotovaných nebo podpůrných školách, lidových školách a dívčích internátních školách, které při obnově služebního postupu (prováděné po jejich přijetí do pracovního poměru na dobu neurčitou ministerstvem [školství]) zachází méně příznivě a diskriminuje učitele paritních škol v pracovním poměru na dobu určitou, kterým není přiznán příplatek za odpracované roky, jenž je naopak přiznán učitelům v pracovním poměru na dobu určitou ve státních, obecních, schválených, úředně uznaných, dotovaných nebo podpůrných školách, lidových školách a dívčích internátních školách, kteří jsou ve srovnatelném postavení s učiteli paritních škol, a to pokud jde o povahu jejich práce, funkce, služby a profesní povinnosti, jakož i o podmínky vzdělávání a zaměstnání ve vztahu k učitelům paritních škol podle zákona č. 62/2000, vykonávají stejné povinnosti a získávají prostřednictvím rozvoje pedagogické praxe stejné oborové, pedagogické, metodicko-didaktické, organizačně-vztahové a výzkumné dovednosti jako učitelé paritních škol?

3) Musí být pojem ‚srovnatelný zaměstnanec v pracovním poměru na dobu neurčitou' uvedený v ustanovení 4 bodu 1 [rámcové dohody] a obecné zásady rovnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace v zaměstnání stanovené v unijním právu, které jsou zakotveny v článcích 20 a 21 [Listiny], vykládány v tom smyslu, že v rámci uznávání příplatků za odpracované roky musí být služby vykonané v postavení dočasných zaměstnanců paritních škol posuzovány stejně jako služby vykonané ve státních školách, schválených školách, úředně uznaných středních školách, lidových školách, dotovaných nebo podpůrných školách a dívčích internátních školách, neboť tito učitelé vykonávají stejné úkoly, mají stejné profesní povinnosti a disponují stejnými oborovými, pedagogickými, metodicko-didaktickými, organizačně-vztahovými a výzkumnými dovednostmi?

4) V případě, že je článek 485 legislativního nařízení 297/94 shledán v rozporu s unijním právem, vyžaduje [Listina], aby vnitrostátní soud upustil od uplatnění neslučitelného pramene vnitrostátního práva?"

K předběžným otázkám

K první a třetí otázce

K přípustnosti třetí otázky

25 Úvodem je třeba poznamenat, že Komise ve svém písemném vyjádření zejména tvrdí, že třetí otázka je nepřípustná, jelikož předkládající soud neprokázal žádnou souvislost mezi článkem 21 Listiny, uvedeným v této otázce, a vnitrostátní právní úpravou dotčenou ve věci v původním řízení.

26 Kromě toho se uvedená otázka týká rozdílného zacházení na jedné straně s učiteli zaměstnanými na dobu určitou v paritních školách ve smyslu čl. 1 odst. 2 zákona č. 62/2000 a na druhé straně s učiteli, kteří jsou rovněž zaměstnáni na dobu určitou, v soukromých školách, které předcházely zřízení paritních škol, a ve státních školách. Z judikatury Soudního dvora přitom vyplývá, že zásada zákazu diskriminace byla provedena a konkretizována rámcovou dohodou, výlučně pokud

jde o rozdílné zacházení se zaměstnanci v pracovním poměru na dobu určitou a zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou, kteří jsou ve srovnatelné situaci, s vyloučením rozdílného zacházení mezi určitými kategoriemi zaměstnanců v pracovním poměru na dobu určitou.

27 V tomto ohledu je třeba nejprve konstatovat, že jelikož se argument uvedený v předchozím bodě týká otázky použitelnosti zásady zákazu diskriminace a rámcové dohody na takové rozdílné zacházení, jako je zacházení dotčené ve věci v původním řízení, vztahuje se tato problematika k meritorní stránce třetí otázky, a nikoli k její přípustnosti, takže je třeba ji zkoumat v rámci meritorního posouzení této otázky (obdobně viz rozsudek ze dne 19. září 2024, Consiglio nazionale delle Ricerche, C-439/23, EU:C:2024:773, bod 27, jakož i citovaná judikatura).

28 Dále je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora v rámci spolupráce Soudního dvora a vnitrostátních soudů platí, že potřeba dospět k výkladu unijního práva, který by byl pro vnitrostátní soud užitečný, vyžaduje, aby uvedený soud důsledně dodržoval požadavky kladené na obsah žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, jež jsou výslovně uvedeny v článku 94 jednacího řádu Soudního dvora, který má předkládající soud znát (rozsudek ze dne 6. října 2021, Consorzio Italian Management a Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, bod 68, jakož i citovaná judikatura).

29 Je proto nezbytné, jak uvádí čl. 94 písm. c) jednacího řádu, aby samo předkládací rozhodnutí obsahovalo uvedení důvodů, na základě kterých má předkládající soud pochybnosti o výkladu nebo platnosti určitých ustanovení unijního práva, jakož i vztah, který spatřuje mezi těmito ustanoveními a vnitrostátními právními předpisy použitelnými ve sporu v původním řízení (rozsudek ze dne 6. října 2021, Consorzio Italian Management a Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, bod 69, jakož i citovaná judikatura).

30 V projednávané věci ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že předkládající soud dostatečně vysvětlil souvislost, kterou spatřuje mezi vnitrostátní právní úpravou dotčenou ve věci v původním řízení a zásadami rovného zacházení a zákazu diskriminace zakotvenými v článcích 20 a 21 Listiny, a upřesnil důvody, proč považuje výklad těchto zásad za nezbytný.

31 Z toho vyplývá, že třetí otázka je přípustná.

K věci samé

32 Úvodem je třeba konstatovat, že první a třetí otázkou předkládající soud žádá o výklad ustanovení 4 rámcové dohody, jakož i zásad rovného zacházení a zákazu diskriminace zakotvených v článcích 20 a 21 Listiny.

33 V tomto ohledu je třeba připomenout, že zásada zákazu diskriminace uvedená v čl. 21 odst. 1 Listiny je zvláštním vyjádřením zásady rovného zacházení, která je obecnou zásadou unijního práva a je zakotvena v článku 20 Listiny (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. dubna 2024, Dumitrescu a další v. Komise a Soudní dvůr, C-567/22 P až C-570/22 P, EU:C:2024:336, body 65 a 66).

34 Pokud jde přitom o rozdílné zacházení se zaměstnanci v pracovním poměru na dobu určitou a zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou, kteří se nacházejí ve srovnatelné situaci, byly tyto zásady provedeny a konkretizovány směrnicí 1999/70, a zejména ustanovením 4 rámcové dohody, která je obsažena v příloze této směrnice [v tomto smyslu viz usnesení ze dne

11. listopadu 2010, Vino, C-20/10, EU:C:2010:677, bod 56, jakož i rozsudek ze dne 15. prosince 2022, Presidenza del Consiglio dei Ministri a další (Univerzitní výzkumní pracovníci), C-40/20 a C-173/20, EU:C:2022:985, bod 87].

35 Vzhledem k tomu, že v projednávané věci se první a třetí otázka týkají takového rozdílného zacházení, je třeba je zkoumat pouze s ohledem na tuto směrnici a rámcovou dohodu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. července 2018, Vernaza Ayovi, C-96/17, EU:C:2018:603, bod 20, jakož i obdobně rozsudek ze dne 15. května 2025, Melbán a Sergamo, C-623/23 a C-626/23, EU:C:2025:358, bod 49).

36 Je proto třeba konstatovat, že podstatou první a třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda ustanovení 4 rámcové dohody musí být vykládáno v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která pro účely určení počtu odpracovaných let a odměn učitelů při jejich přijímání do státního vzdělávacího zařízení na dobu neurčitou nestanoví zohlednění dob služby, které tito učitelé předtím odpracovali v rámci zaměstnání na dobu určitou v některých vzdělávacích zařízeních, jejichž provoz a organizace nespadají do působnosti státu, ale které jsou podle této právní úpravy postaveny na roveň státním vzdělávacím zařízením, třebaže uvedená právní úprava stanoví, že doby služby učitelů zaměstnaných ve státních vzdělávacích zařízeních, zejména na dobu neurčitou, se zohledňují pro účely stanovení jejich odpracovaných let a odměn.

37 Pokud jde o použitelnost rámcové dohody na učitele nacházejícího se v situaci AR, je třeba připomenout, že se tato rámcová dohoda vztahuje na všechny zaměstnance vykonávající činnost odměňovanou v rámci zaměstnaneckého poměru na dobu určitou, který existuje mezi nimi a jejich zaměstnavatelem. Samotná skutečnost, že dotčená osoba získala postavení zaměstnance v pracovním poměru na dobu neurčitou, nevylučuje možnost, aby se za určitých okolností dovolávala zásady zákazu diskriminace stanovené v ustanovení 4 rámcové dohody (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 18. října 2012, Valenza a další, C-302/11 až C-305/11, EU:C:2012:646, body 33 a 34, jakož i ze dne 19. září 2024, Consiglio nazionale delle Ricerche, C-439/23, EU:C:2024:773, bod 38).

38 Vzhledem k tomu, že AR před předkládajícím soudem tvrdí, že je s ním zacházeno rozdílně, pokud jde o zohlednění dob výuky získaných v postavení zaměstnance v pracovním poměru na dobu určitou, je třeba učinit závěr, že se rámcová dohoda v zásadě použije na učitele, který se nachází v situaci AR.

39 Ustanovení 4 bod 1 rámcové dohody zakazuje, aby – pokud jde o pracovní podmínky – bylo se zaměstnanci v pracovním poměru na dobu určitou zacházeno méně příznivě než se srovnatelnými zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou pouze z toho důvodu, že mají pracovní smlouvu nebo pracovní poměr na dobu určitou, ledaže lze odlišné zacházení ospravedlnit objektivními důvody. Bod 4 tohoto ustanovení stanoví tentýž zákaz, pokud jde o kritéria počtu odpracovaných let týkající se určitých pracovních podmínek (rozsudek ze dne 19. září 2024, Consiglio nazionale delle Ricerche, C-439/23, EU:C:2024:773, bod 31).

40 V tomto ohledu již Soudní dvůr rozhodl, že taková pravidla, jež upravují doby služby, které je třeba odpracovat pro zařazení do určité platové třídy, jako jsou pravidla stanovená v článku 485 legislativního nařízení č. 297/1994, spadají pod pojem „pracovní podmínky“ ve smyslu ustanovení 4 bodu 1 rámcové dohody (obdobně viz rozsudek ze dne 19. září 2024, Consiglio nazionale delle Ricerche, C-439/23, EU:C:2024:773, bod 37, a citovaná judikatura).

41 Z judikatury citované v bodě 34 tohoto rozsudku však vyplývá, že zásada zákazu diskriminace byla provedena a konkretizována ustanovením 4 rámcové dohody, výlučně pokud jde o rozdílné zacházení se zaměstnanci v pracovním poměru na dobu určitou a zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou, kteří jsou ve srovnatelné situaci.

42 Účelem tohoto ustanovení je totiž zajistit uplatňování zásady zákazu diskriminace u zaměstnanců v pracovních poměrech na dobu určitou pouze s cílem zabránit tomu, aby zaměstnavatel využil pracovní poměr takové povahy k tomu, aby byla těmto zaměstnancům upřena práva, která jsou přiznána zaměstnancům v pracovních poměrech na dobu neurčitou [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 22. ledna 2020, Baldonedo Martín, C-177/18, EU:C:2020:26, bod 35, a citovaná judikatura, jakož i ze dne 15. prosince 2022, Presidenza del Consiglio dei Ministri a další (Univerzitní výzkumní pracovníci), C-40/20 a C-173/20, EU:C:2022:985, bod 88].

43 Z toho vyplývá, že na rozdílné zacházení, které je založeno na jiném kritériu než je doba trvání pracovního poměru na dobu určitou nebo neurčitou, se zákaz stanovený v ustanovení 4 rámcové dohody nevztahuje (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. ledna 2020, Baldonedo Martín, C-177/18, EU:C:2020:26, body 53 a 54, jakož i citovaná judikatura).

44 V projednávané věci je třeba uvést, jak v podstatě zdůraznila generální advokátka v bodech 32 až 35 svého stanoviska, že rozdílné zacházení vyplývající z článku 485 legislativního nařízení č. 297/1994 není založeno na tom, zda se jedná o pracovní poměr na dobu určitou, nebo neurčitou, nýbrž na povaze vzdělávacího zařízení, v němž dotyční pracovníci získali odbornou praxi.

45 Z informací poskytnutých předkládajícím soudem totiž vyplývá, že nezohlednění dob výkonu práce učitele v pracovním poměru na dobu určitou v „paritní škole“ v rámci obnovení služebního postupu učitelů při jejich přijetí na dobu neurčitou ministerstvem školství vyplývá z toho, že v článku 485 chybí jakákoli zmínka o „paritních školách“.

46 Nezohlednění dob výkonu práce učitele v paritní škole se tedy týká jak práce na dobu určitou, tak práce na dobu neurčitou v těchto školách.

47 Tuto okolnost ostatně potvrzuje sám žalobce v původním řízení, který ve svém písemném vyjádření předloženém Soudnímu dvoru tvrdí, že vnitrostátní právo neumožňuje zohlednit „ani službu vykonávanou na dobu určitou, ani službu poskytovanou na dobu neurčitou v paritních školách“.

48 Kromě toho z informací poskytnutých předkládajícím soudem rovněž v podstatě vyplývá, že kromě skutečnosti, že vnitrostátní právo stanoví, že se práce vykonávaná učiteli zaměstnanými na dobu neurčitou ve státních školách a odpovídající počet odpracovaných let promítají do jejich odměňování, článek 485 legislativního nařízení č. 297/1994 umožňuje, aby se při obnově služebního postupu těchto učitelů při jejich přijetí do zaměstnání na dobu neurčitou ministerstvem školství zohlednily doby, které v těchto školách odpracovali jako učitelé na dobu určitou.

49 Za těchto podmínek, i za předpokladu, že by bylo možné mít za to, že učitelé, kteří byli zaměstnáni na dobu určitou v „paritních“ školách ve smyslu čl. 1 odst. 2 zákona č. 62/2000 před tím, než byli zaměstnáni ministerstvem školství na dobu neurčitou, a učitelé zaměstnaní na dobu neurčitou ve státních školách pracují „ve stejném zařízení“ ve smyslu ustanovení 3 bodu 2 rámcové dohody a že se obě tyto skupiny zaměstnanců nacházejí s ohledem na kritéria stanovená judikaturou Soudního

dvora ve srovnatelných situacích, takže posledně uvedení učitelé mohou být kvalifikováni jako „srovnatelní zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou“ ve smyslu tohoto ustanovení 3 bodu 2, je třeba učinit závěr, že takové rozdílné zacházení, jaké vyplývá z článku 485 tohoto legislativního nařízení, nespadá pod zákaz uvedený v ustanovení 4 této rámcové dohody.

50 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první a třetí otázku odpovědět tak, že ustanovení 4 rámcové dohody musí být vykládáno v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která pro účely určení počtu odpracovaných let a odměn učitelů při jejich přijímání do státního vzdělávacího zařízení na dobu neurčitou nestanoví zohlednění dob služby, které tito učitelé předtím odpracovali v rámci zaměstnání na dobu určitou nebo na dobu neurčitou v některých vzdělávacích zařízeních, jejichž provoz a organizace nespadají do působnosti státu, ale které jsou podle této právní úpravy postaveny na roveň státním vzdělávacím zařízením, třebaže uvedená právní úprava stanoví, že doby služby učitelů zaměstnaných ve státních vzdělávacích zařízeních, zejména na dobu neurčitou, se zohledňují pro účely stanovení jejich odpracovaných let a odměn.

K druhé otázce

51 Úvodem je třeba poznamenat, že svou druhou otázkou předkládající soud žádá o výklad zásad rovného zacházení a zákazu diskriminace v zaměstnání, které jsou zakotveny zejména v EÚLP a Evropské sociální chartě. Z ustálené judikatury přitom vyplývá, že Soudní dvůr nemá pravomoc vykládat EÚLP [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. února 2022, Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Promlčecí lhůta), C-219/20, EU:C:2022:89, bod 15, jakož i citovaná judikatura] a Evropská sociální charta [rozsudek ze dne 29. července 2024, CU a ND (Sociální pomoc – Nepřímá diskriminace), C-112/22 a C-223/22, EU:C:2024:636, bod 28 a citovaná judikatura].

52 Z toho vyplývá, že Soudní dvůr nemá pravomoc rozhodnout o druhé otázce v rozsahu, v němž se týká výkladu ustanovení EÚLP a Evropské sociální charty.

53 Kromě toho s ohledem na judikaturu připomenutou v bodech 28 a 29 tohoto rozsudku je třeba podobně jako Komise poukázat na to, že předkládající soud neuvedl s požadovanou přesností a jasností důvody, proč má za to, že výklad článku 157 SFEU, jakož i směrnic 2000/43 a 2000/78 se mu jeví nezbytný nebo užitečný pro účely vyřešení sporu v původním řízení, ani souvislost, kterou spatřuje mezi těmito ustanoveními unijního práva a vnitrostátními právními předpisy použitelnými na tento spor.

54 Druhá otázka je tedy nepřípustná v rozsahu, v němž se týká výkladu článku 157 SFEU, jakož i směrnic 2000/43 a 2000/78.

55 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být zásady rovného zacházení a zákazu diskriminace zakotvené v článcích 20 a 21 Listiny vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která pro účely určení počtu odpracovaných let a odměny učitelů při jejich přijímání do státního vzdělávacího zařízení na dobu neurčitou nestanoví zohlednění dob služby, které tito učitelé předtím odpracovali v rámci zaměstnání na dobu určitou v některých vzdělávacích zařízeních, jejichž provoz a organizace nespadají do působnosti státu, ale které jsou podle této právní úpravy postaveny na roveň státním vzdělávacím zařízením, třebaže uvedená právní úprava stanoví, že se pro tytéž účely zohledňují doby služby, jež uvedení učitelé odpracovali v rámci pracovního poměru na dobu určitou v jiných vzdělávacích zařízeních, zejména státních.

56 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury platí, že pokud právní situace do působnosti unijního práva nespadá, Soudní dvůr nemá pravomoc o ní rozhodnout a případně dovolávaná ustanovení Listiny sama o sobě nemohou tuto pravomoc založit (rozsudek ze dne 24. února 2022, Viva Telecom Bulgaria, C-257/20, EU:C:2022:125, bod 128 a citovaná judikatura).

57 Ustanovení Listiny jsou totiž podle jejího čl. 51 odst. 1 určena členským státům výhradně v případě, že uplatňují právo Unie. Článek 6 odst. 1 SEU, jakož i čl. 51 odst. 2 Listiny upřesňují, že Listina nerozšiřuje oblast působnosti práva Unie nad rámec pravomocí Unie ani nevytváří žádnou novou pravomoc či úkol pro Unii ani nemění pravomoci a úkoly stanovené ve Smlouvách. Soudnímu dvoru tedy přísluší podat výklad práva Unie s ohledem na Listinu v mezích pravomocí přiznaných Unii (rozsudek ze dne 17. března 2021, Consulmarketing, C-652/19, EU:C:2021:208, bod 34 a citovaná judikatura).

58 V tomto ohledu z judikatury Soudního dvora vyplývá, že pojem „uplatň[ování] práv[a] Unie“ ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny předpokládá existenci určitého stupně souvislosti mezi aktem unijního práva a dotčeným vnitrostátním opatřením, která jde nad rámec příbuznosti dotyčných oblastí nebo nepřímého dopadu jedné oblasti na druhou (rozsudek ze dne 22. ledna 2020, Baldonedo Martín, C-177/18, EU:C:2020:26, bod 58 a citovaná judikatura).

59 V souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora je pro určení, zda vnitrostátní opatření spadá pod „uplatňování práva Unie“ ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny, třeba kromě dalších skutečností ověřit, zda má dotčená vnitrostátní právní úprava za cíl provádět ustanovení unijního práva, jakou má tato právní úprava povahu a zda sleduje jiné cíle, než které zahrnuje unijní právo, i když může toto právo nepřímo ovlivnit, a zda existuje zvláštní unijní právní úprava této oblasti nebo způsobilá ji ovlivnit (rozsudek ze dne 22. ledna 2020, Baldonedo Martín, C-177/18, EU:C:2020:26, bod 59 a citovaná judikatura).

60 V projednávaném případě, jak vyplývá z posouzení první a třetí předběžné otázky, ustanovení 4 rámcové dohody nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je článek 485 legislativního nařízení č. 297/1994, jelikož rozdílné zacházení, které toto vnitrostátní ustanovení zavedlo, není založeno na tom, zda jsou dotyční zaměstnanci v pracovním poměru na dobu určitou, nebo neurčitou. Jak uvedla generální advokátka v bodě 50 svého stanoviska, neexistuje tedy bezprostřední souvislost mezi použitím tohoto článku 485 a zákazem diskriminace stanoveným v tomto ustanovení.

61 Kromě toho ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, nevyplývá, že uvedený článek 485 má spojitost s jakýmkoli jiným ustanovením unijního práva.

62 Nelze tudíž učinit závěr, že vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení „uplatňuje právo Unie“ ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny.

63 Rozdílné zacházení, které zavádí vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení, proto nemůže být posuzováno z hlediska záruk stanovených Listinou, a zejména jejích článků 20 a 21.

64 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že Soudní dvůr nemá pravomoc odpovědět na druhou otázku.

Ke čtvrté otázce

65 Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu je, zda musí být unijní právo vykládáno v tom smyslu, že tomuto soudu ukládá povinnost nepoužít článek 485 legislativního nařízení č. 297/1994 v případě, kdy je toto vnitrostátní ustanovení považováno za neslučitelné s tímto právem.

66 Vzhledem k odpovědím na první až třetí otázku není na čtvrtou otázku třeba odpovídat.

K nákladům řízení

67 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

Ustanovení 4 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou, uzavřené dne 18. března 1999, která je obsažena v příloze směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS,

musí být vykládáno v tom smyslu, že

nebrání vnitrostátní právní úpravě, která pro účely určení počtu odpracovaných let a odměn učitelů při jejich přijímání do státního vzdělávacího zařízení na dobu neurčitou nestanoví zohlednění dob služby, které tito učitelé předtím odpracovali v rámci zaměstnání na dobu určitou, nebo na dobu neurčitou v některých vzdělávacích zařízeních, jejichž provoz a organizace nespadají do působnosti státu, ale které jsou podle této právní úpravy postaveny na roveň státním vzdělávacím zařízením, třebaže uvedená právní úprava stanoví, že doby služby učitelů zaměstnaných ve státních vzdělávacích zařízeních, zejména na dobu neurčitou, se zohledňují pro účely stanovení jejich odpracovaných let a odměn.

Podpisy